

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Testvéreim!

Mai összejevetelünk különleges alkalom, Gábor testvérünk gyűjteményének prezentációja. Ő megnyitóról beszél, már kimondani a szót is szörnyű, de minderről majd a maga idejében. Gerhes testvért régóta ismerjük, munkáját a kezdetektől fogva figyelemmel kísérjük. Erényei tagadhatatlanok, az évtizedek során számtalan szolgálatot tett szervezetünknek, s mi ezeréves alapító okiratunkhoz híven segítettük őt az élet minden területén. Tudja ő is, tudjuk mindannyian, a kettős játéknak köszönhető Munkácsy-díja is. Most mégis betelt a pohár. Testvérünk kép- és tárgyalkotó szenvedélye, hogy ne mondjam mániája túllépett egy határt, túllépte azt a szintet, amelyet Rendünk megengedhetőnek tart. Testvéreim! Titkaink így nem titkok többé, ebben a formában az Új Rend lényege állhatna mindenki előtt, feketén-fehéren, színről-színre.

Nem ma kezdődött mindez, jól emlékszünk mindannyian, hogyan indult pályánkon több mint száz esztendővel ezelőtt. Az ifjú Gerhes, akkoriban még Oroszországban teljesített szolgálatot, Gavril Gersegin néven. Magától Lenintől tudjuk, milyen kiváló volt az álcázásban, hogyan sikerült akár csak választékának áthelyezésével is új és újabb szerepekbe bújni. Akkoriban csak a kiválasztottak sejtették, hogy ő volt az a zürjén paraszt, aki 1907-ben rénszarvasszánon szöktette meg Trockijt az Urálban letöltendő életfogytiglani fogságából. Gerhes a forradalom után sokáig őrizte ezt a titkot, de később nem bírta belső démonaival, s a szöktetés egyik jelenetét a *Találkozás a kis őzzel* című képen örökítette meg. Rendünk Trockij alakját természetesen letörölte a fotóról. De ebből sem tanult, itt a gyűjteményben minderről a menekülés során a Pecsora folyó mentén elejtett három vaddisznó bőre tanúskodik.

Gerhest a húszas években rendeltük Magyarországra, Vitéz Gerhesfalvi Gerhes Géza néven fontos szerepet játszott Jákfai Gömbös Gyula miniszterelnöksége idején a Rend Mozgalom elindításában. Gerhes testvér kitartással dolgozott a vészterhes időkben, kemény kézzel cselekedett ha kellett, majd bújt és bújtatott. Kommunista hatalomátvételünk után Gerber álnéven mint illuminált csősz helyezkedett el a Hortobágyon, ebből a korszakból maradt meg a *Búsuló juhász* című kép, amelyet néhány évvel ezelőtt szintén kiállított – a mögötte lévő Rend-objektum kitakarására csak az utolsó pillanatban kerülhetett sor. Az itt látható, úgynevezett gyűjteményben erről az időszakról egy kutyamaszkos fotó tanúskodik – ítéletünk szerint megengedhetetlenül erős utalás az embermaszkos kutyákra.

Rendünk számára mindig is világos volt, hogy Gerhes kettős szerepekben teheti a legnagyobb szolgálatokat, ezért mindezzel párhuzamosan megbíztuk a New York – Tel Aviv tengely gondolatának bonyolításával. Ezt a munkát Görösös álnéven végezte, családneve ebbéli funkciójában eredetileg Horowitz volt. Munkájában kivetnivalót nem találtunk, magamutogatása azonban ez esetben is veszélybe sodorta a terv titkát. Az *Önmaga hitében megmerítkezni vágyó férfi* című kép vagy a *Second hand* című sorozat jeleiből sokunk számára egyértelmű volt, hogy Gerhes többé nem alkalmas a titoktartásra. Nincs is erre jobb illusztráció, mint itt és most a *Zsidóbérenc* című mű vagy Cion bölcséinek eszperantó idézete.

Mindezek ellenére tettünk egy utolsó próbát a hetvenes években. Gerhes, Gergessini püspökként került a Vatikánba, gondosan kialakított kapcsolatban az 1973 után továbbra is aktív Ordine Nuovóval. Az I. János Pál személye körül végzett munkájáról csupán a Keresztapa III. néhány utolsó pillanatban kivágott jelenete tanúskodik. Bár a Rend természetesen teljes hallgatást várt volna el, Gerhes néhány éve elkészítette az erősen áthallásos *Nimród-oltárt* és teljes egyértelműséggel közszemlére tette *A hallgatólag egyház tagjait*. Nem is kell külön ecsetelnem, hogy ebben a gyűjteményben mi minden szól kendőzetlenül erről a periódusról, Kardinális Úrtól ezúton én kérek elnézést.

A nyolcvanas években Gerhes egy időre és látszólag eltávolodott a Rendtől, egyesek Szuharto elnök környezetében látták rajzolgatni Dzsakartában, mások szerint vándortárogatóművészként járta a nagyobb perui városokat – mindkét helyen valójában a Rendet képviselte. Aztán egyszer csak visszatért Magyarországra és elkezdte máig tartó veszedelmes játékát. Kiállításokat rendezett műveiből, egyre gyakrabban tűnt fel a médiumokban. Az Új Rend, tekintettel korábbi szolgálataira, többször segítette kanonizálódásában, de egy idő után már önmagára is veszélyessé vált, s így egyre radikálisabb eszközökkel kellett közbelépünk. Emlékezhetünk, a *Letakart párbeszéd* című művét az utolsó pillanatban sikerült megváltoztatnunk – az akkori technikai lehetőségek teljes arzenálját bevetve a Rendfőnökök alakját fekete lepellel borítottuk.

Az elmúlt években egyre több írás jelent meg műveiről, s a róla kialakult kép nyilvánvalóan egyre rosszabb fényt vetett a Rendre. Ahogy egyik úgynevezett kritikusa e gyűjtemény kapcsán megjegyzi, idézet: „Gerhes Gábor szarkazmussal nézi a világot. Bolond világnak tekinti, amelyben minden a feje tetejére állt. Az általa nyújtott kép a hatalom torzképe; ránagyít a rendszer jellegzetességeire, így teszi nyilvánvalóvá működési rendjét. A megszokott, tudatunkba ivódott mondatokat kibillenti, a retinákba égett szimbólumokat finoman átformálja, reprezentatív tárgyainknak új funkciókat ad. Munkamódszere a fejedelmi gyűjtemények létrehozóinak módszeréhez hasonlít: trófeákat gyűjt és muzealizál. A múzeumok ős-rendszerét, az emlékezet színházát hozza létre, hogy aztán gyűjteménye összefüggéseiből kiindulva a néző a hatalom általános működésére következtethessen. Gerhes művészi zsákmányokat szerez és prezentál, s gyűjteménye középpontjában ott áll ő maga, egyszerre minden kép birtokosa és ellensége, a diadalittas művész.” Idézet vége.

Veszélyes szavak ezek, egy veszélyes emberről. Egy olyan emberről, aki képes lenne sokadszorra is felmutatni az ezüst fejszét, sárkányharcosaink ősi ereklyéjét. Egy olyan emberről, aki még Számonkérő Székünk előtt, Debrecenben is képes volt kitartani nézetei mellett. Mára véglegesen bebizonyosodott, hogy Gerhes renegát. Gerhes eretnek. Gerhes megengedhetetlen. Bogumil. Valdens. Testvéreim, felvilágosodottak! Nem kívánom, hogy itt helyben ítéljete Gábor testvér dolgairól. Előbb menjete, hogy saját szemetekkel lássátok, mire készült a Renddel, az Új Világrenddel szemben. Most mozduljatek! A kiállítást bezárom.

Mélyi József
Trafó Galéria, 2013.10.30